

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. EWALD HARNDT. *Deutscher Zahnärzte Kalender 1960*. 19e jaargang, 375 bladzijden met 203 afbeeldingen. Uitgave: Carl Hanser Verlag/München. Prijs geb.: 14.60 DM.

Deze nieuwe uitgave van het bekende Jaarboek sluit zich op waardige en gelijkwaardige wijze aan bij zijn voorgangers. Gericht op de behoefte van de practicus aan beproefde voorlichting in aangelegenheden van de zoal niet dagelijkse dan toch wel incidentele gevallen in de praktijk, vindt de lezer belangwekkende en instructieve verhandelingen over onderwerpen en op gebieden, die zijn inzichten kunnen brengen op het niveau dat hij voor een juiste toepassing van zijn kunnen node kan missen.

Het twaalfstal wetenschappelijke opstellen, dat aan de traditionele rubrieken vooraf gaat wordt ingeleid met een nog steeds „modern” thema: een op persoonlijke ervaring gebaseerde beschouwing van Dr. H. UHLIG (Kiel) aangaande de biologische grondslag, toepassingsmogelijkheden en de techniek van de door middel van een implantaat verankerde prothese. Dr. A. RHOMATKA (Kitzbühel) houdt zich daarna bezig met de uitwendige vormgeving van de volledige prothese ten einde een maximale stabiliteit en retentie te verwelijken. De in deze materie minder ingewerkte lezer vindt hierin nuttige aanwijzingen ter verhoging van een onbelemmerde functie. Een niet minder belangwekkende beschouwing over de oorzaken van secundaire cariës is gevloeid uit de pen van Prof. Dr. TH. SPRETER VON KREUDENSTEIN, waarin tevens de middelen zijn aangewezen om het optreden te beperken.

Het vraagstuk van de mondhygiëne, zowel voor rekening van de tandarts als de taak van de patiënt zelf, behandeld door Dr. K. EICHNER (Berlijn), passeert de revue in een met veel illustratiemateriaal toegelicht overzicht van de middelen en methoden, culminerend in de meest recente monddouche. Het verwijderen van kronen, bruggen en wortelkanaalverankerungen, uiteraard met behoud van de peilers is een technische, procedure die rijk is aan spanningen en niet te voorziene offers aan tijd om deze zonder ernstige beschadiging tot een goed einde te brengen. Prof. E. REUMUTH (Rostock) wijst de weg hoe bij de uiteenlopende constructies het beste te werk kan worden gegaan. Dr. A. WESTPHAL (Hamburg) houdt zich bezig met de indicatie, uitvoering en reparatie van uitneembare spalken voor het steunen van losstaande gebitselementen. De bedenkelijke gevolgen van voortijdig verlies van melktanden vormen het thema dat behandeld is door Dr. H. SCHIMMLER (Berlijn), waarbij hij tevens profylactische maatregelen aan de hand doet. De indicatie en techniek van extra-orale röntgenopnamen voor de onderscheidene diagnostische doeleinden worden behandeld door Dr. W. HIELSCHER (Berlijn). Een meer zeldzaam thema betreft de aandoeningen der speekselklieren door Prof. Dr. H. MATHIS (Berlijn), zowel de ontstekingsvormen als de gezwellen en cysten, zomede de veranderingen in de sekretie, gezien vanuit het oogpunt van de tandarts. Eveneens terzijde van het dagelijks bewandelde pad ligt het door Prof. Dr. G. SCHNEIDER (Halle) gekozen onderwerp: de ziektebeelden, die onder een persoonsnaam als syndroom worden aangeduid. Zij blijken uitgegroeid tot een indrukwekkende lijst van over de honderd specifiek pathologische vormen, waarbij ook verschijnselen, voor de tandarts van belang, voorkomen.

Een evenzeer onalledaagse visie geeft Dr. O. STEINER (Essingen) met een uiteenzetting omtrent de biologische geneeswijze met betrekking tot de aandoeningen van

kaken, mond en tanden: een de weefsels ontziend activeren en ondersteunen van de fysische en psychische genezende en afwerende krachten, als aanvullende therapie bij de lokale behandeling.

De aldus in het kort aangeduide reeks wordt besloten met een door Prof. Dr. E. BECKER (Berlijn) behandeld, aan de periferie gelegen maar niettemin interessant onderwerp: de belangrijkste gebitsaandoeningen bij huisdieren. Weinig lezers van de „kalender” zullen het overslaan.

Na dit telkens nieuwe pièce de résistance volgen de meer permanente rubrieken: de lijst van de meest belangrijke geneesmiddelen en die van hun indicatiegebied. Voorts ontbreekt evenmin een beschouwing over de tandarts en de inkomstenbelasting (Dr. K. WUTH, Berlijn) en een analyse van het nut om tijdschriften te lezen, door de hoofdredakteur van de D.Z.Z., Dr. P. JAEGER. Taak en opleiding van de tandarts-assistente door Dr. G. FRANKE (Keulen), zomede de nieuw gelanceerde produkten van de dental-industrie (Dr. F. C. MÜNCH) mogen deze nog onvolledige opsomming van de veelzijdige inhoud besluiten.

Als steeds kan kennisneming van het Jaarboek worden aanbevolen.

P. H. BUISMAN

F. J. TEMPEL. *Een onderzoek naar de positie van de mandibula in centrale positie*, 125 blz. Academisch proefschrift.

Bij zijn desbetreffend onderzoek heeft de auteur in de eerste plaats een antwoord willen verkrijgen op de vraag of de meest achterwaartse positie van de onderkaak samenvalt met die bij sluiting van de tandrijen. Om dit te bereiken heeft hij gebruik gemaakt van het principe der registratiemethode, die door GYST werd voorgestaan. Nadien hebben veel onderzoekers zich met het vraagstuk van de positie en beweging van de onderkaak en het kaakgewricht bezig gehouden zonder dat hieruit eensluidende conclusies zijn voortgekomen. Bij zijn registraties en metingen is de schr. uitgegaan van het vlak (de driehoek) van BONWILL, hetwelk zich volgens de auteur het meest leent voor een betrouwbare weergave van de bewegingsfiguur van de onderkaak. Daarbij heeft hij gebruik gemaakt van een speciaal ervoor geconstrueerd intra-oraal apparaat. De verkregen lijnen werden in de glasplaat geëët en in vergrote vorm gemeten.

De schrijver is op grond van zijn waarnemingen tot het resultaat gekomen dat de meest dorsale positie van de onderkaak (slechts) gemiddeld 0,35 mm afwijkt van de fysiologische occlusiestand.

Het onderzoek werd ook uitgestrekt tot waarnemingen bij tandeloze prothesedragers, waarbij werd vastgesteld dat de sagittale afstand tussen beide posities gemiddeld 0.91 mm bedroeg.

Op grond van deze bevindingen verwerpt de auteur de opvatting dat de occlusale positie tevens de meest dorsale zou zijn.

Wanneer men bedenkt dat in de betreffende literatuur de aanhangers van een dorsale verplaatsingsmogelijkheid, blijkens schr.s historisch overzicht ten getale van 24 paraisseren tegenover 28 die een verdere retrusie dan in de occlusiestand uitgesloten achten, terwijl 12 van hen de sluitbeweging vanuit de meest dorsale positie als een scharnierbeweging beschouwen, dan ligt de vraag voor de hand of met de uitkomsten van schr.s onderzoek het beslissende woord is gesproken.

In een aanhangsel zijn de bij het patiëntenmateriaal verkregen gegevens vastgelegd. Een samenvatting en literatuurlijst completeren het proefschrift. P. H. BUISMAN

F. P. G. M. VAN DER LINDEN. *De aangezichtsschedel bij kinderen van 7 tot 11 jaar.*
Een longitudinaal röntgencefalometrisch onderzoek. Academisch proefschrift.

De röntgencefalometrie is een onderwerp dat in steeds toenemende mate de orthodontische literatuur gaat beheersen. Ze heeft vooral door toedoen van BROADBENT en BRODIE in de V.S. reeds lange tijd een belangrijke plaats in de wetenschappelijke zowel als in de klinische orthodontie weten te veroveren.

Alhoewel Europa zich geenszins van deze ontwikkeling afzijdig hield (HOFRATH, SCHWARZ, KORKHAUS e.a.), van gelijke tred houden met de Amerikaanse vorderingen op dit gebied was geen sprake. Het is feitelijk sedert kort dat hierin een kentering is gekomen.

Dat het eerste proefschrift, dat vanuit de orthodontische kliniek van Prof. Bijlstra het licht zou zien, een röntgencefalometrisch onderzoek tot onderwerp zou hebben, zal voor de „insider” nauwelijks een verrassing geweest zijn.

Dat het eerste werk van vaderlandse oorsprong op dit terrein wat inhoud betreft de toets der vergelijking met buitenlandse publikaties kan doorstaan is wel het beste compliment dat de auteur en de promotor kan worden gegeven.

Zoals de titel reeds zegt heeft het onderzoek tot doel de constructieve bouw van de aangezichtsschedel van het kind in de leeftijdsperiode van 7 tot 11 jaar te analyseren en hieruit conclusie te trekken omtrent de groeiveranderingen die in dit gebied gedurende deze periode plaats hebben.

Desteekproef geschiedde bij een groep van 33 jongens en 39 meisjes, waarvan gedurende 4 achtereenvolgende jaren gebitsmodellen en röntgenschedelprofiel foto's werden gemaakt.

Door de eerste met de laatste foto te vergelijken, werd nagegaan in hoeverre er veranderingen in genoemde leeftijdsperiode waren opgetreden.

Voor deze vergelijking werden de bekende oriëntatiepunten gebezigd, met behulp waarvan verschillende lineaire en angulaire metingen konden worden uitgevoerd.

De referent kan zich helaas niet aan de indruk onttrekken dat de schrijver het bezwaar, dat zijn materiaal niet geheel uit „orthodontisch normale” gebitten bestaat, te luchtig naast zich neerlegt. Ook al doen de verschillende afwijkingen zich slechts in „geringe” of „matige” (resp. eerste en tweede graad) vorm voor.

Achtereenvolgens wordt een statistische analyse gegeven van het profiel op 7- en op 11-jarige leeftijd waarna beide onderling worden vergeleken en de veranderingen die hebben plaats gehad, gemeten.

Steeds worden de metrische bevindingen van jongens en meisjes met elkaar vergeleken en nagegaan of er significante verschillen aan de dag treden.

Tenslotte worden nog enige gevallen met uitgesproken orthodontische anomalieën op gelijke wijze bewerkt en de uitkomsten vergeleken met de bevindingen van het onderzoek.

H. J. L. SMEETS